

Vijfde zondag door het jaar A voor zondag 5 februari 2017

Jesaja 58,7-10
1 Korintiërs 2,1-5
Matteüs 5,13-16

Jesaja 58,7-10

Uit de Profeet Jesaja

Dit zegt de HEER:

“Deel uw brood met de hongerigen,
neem de dakloze zwervers op in uw huis,
kleed de naakten die gij ziet,
en keer u niet af van uw medemensen.
Dan zal uw licht stralen als de dageraad,
uw genezing zal voorspoedig zijn;
uw gerechtigheid zal voor u uitgaan,
de glorie van de HEER u op de voet volgen.
Wanneer gij dan tot de HEER bidt, zal Hij u verhoren,
wanneer gij dan tot Hem roept zal Hij antwoorden:
“Hier ben ik”.

Wanneer gij uit uw midden de onderdrukking verwijdert
en de dreigende vingers en de kwaadsprekerij,
wanneer gij uw hart voor de hongerige opent
en de mistroostige verzadigt,
dan straalt uw licht in de duisternis,
dan wordt uw nacht als de middag.”
Zo spreekt de almachtige HEER.

1 Korintiërs 2,1-5

Uit de eerste brief van de heilige apostel Paulus aan de christenen van Korinte

Broeders en zusters,
toen ik u het getuigenis van God kwam verkondigen,
deed ik dat niet
met vertoon van welsprekendheid of geleerdheid.
Ik had mij voorgenomen u geen enkele wetenschap te brengen
dan die van Jezus Christus en zijn kruis.
Bovendien voelde ik mij toen zwak, nerveus en angstig.
Het woord dat ik u verkondigde,
had niets te danken aan de overredingskracht van de 'wijsheid',
maar het getuigde van de kracht van de Geest:
uw geloof moest niet steunen op menselijke wijsheid,
maar op de kracht van God.

Matteüs 5,13-16

Uit het heilig evangelie van onze Heer Jezus Christus volgens Matteüs

In die tijd zei Jezus tot zijn leerlingen:
"Gij zijt het zout der aarde.

Maar als het zout zijn kracht verliest,
waar mee zal men dan zouten?
Het deugt nergens meer voor dan om weggeworpen
en door de mensen vertrapt te worden.
Gij zijt het licht der wereld.
Een stad kan niet verborgen blijven
als ze boven op een berg ligt!
Men steekt toch ook niet een lamp aan
om ze onder de korenmaat te zetten,
maar men plaatst ze op de standaard,
zodat ze licht geeft voor allen die in huis zijn.
Zo moet ook uw licht stralen voor het oog van de mensen,
opdat zij uw goede werken zien
en uw Vader verheerlijken die in de hemel is.”

Commentaar

Jean Bastiaens

Geef door wat je ontvangt

Op deze vijfde zondag door het jaar, maar ook nog gedurende vier zondagen hierna, zullen we lezen uit de Bergrede van Jezus (Matteüs 5,1-8,1). Dat is niet zomaar één van de redevoeringen van Jezus: het is zijn programmatische redevoering bij uitstek. Hier vinden zijn leerlingen een handleiding om het Koninkrijk van de Hemel te zoeken en te vinden. Hier wordt duidelijk hoe een volgeling van Jezus met de Tora kan omgaan. Hier komt een gelovige te weten wat de spirituele ruggengraat van zijn bestaan vormt. Laten we deze teksten dus met grote zorgvuldigheid beluisteren en overwegen, want ze raken aan de kern van ons christen zijn.

Jezus reikt ons twee beelden aan: ‘Gij zijt het zout der aarde’ en ‘Gij zijt het licht der wereld’. Zout is altijd een belangrijk ingrediënt geweest van het menselijk bestaan. Denk aan wat Jezus Sirach zegt: ‘De eerste levensbehoeften van een mens zijn water, vuur, ijzer en zout.’ (39,26) Zout heeft immers verschillende belangrijke eigenschappen: het reinigt, het kruidt, het conserveert, en soms werd het zelfs als een middel tegen tandpijn gebruikt. Maar ook in de tempeldienst werd er zout gebruikt voor de offers. In het boek Leviticus lezen we de opmerkelijke zin: ‘Aan elk graanoffer moet zout worden toegevoegd: het zout, als teken voor het verbond met jullie GOD, mag bij het graanoffer niet ontbreken. Ook aan de andere offers moet zout worden toegevoegd.’ (2,13) Gelukkig was de Dode Zee niet ver uit de buurt, waar men voldoende zout kon winnen om aan de vele noden tegemoet te komen.

Wanneer Jezus ons opdraagt ‘het zout van de aarde’ te zijn, roept dat dus een heel scala aan betekenissen op. Zout geeft aan het gewone en aan het alledaagse zijn pit, zijn kruidigheid, zijn dieptedimensie. Zout doorbreekt de sleur, maakt van wat ‘vanzelfsprekend’ is iets wonderlijks en moois, iets dat spreekt van GOD. Het raakt aan onze manier van omgaan met mensen: het is onze gespitste aandacht, ons klare oog, ons wakkere oor, onze humor, onze zelfkennis, onze bereidheid om telkens opnieuw te beginnen. Wanneer we alles maar gewoontjes vinden en ons nestelen in ons comfort, dan verliest het zout zijn smaak in ons. Daarom zegt Jezus elders: ‘Iedereen moet met vuur gezouten worden.’ (Marcus 9,49) Het tweede beeld gaat over het licht: ‘Jullie zijn het licht in de wereld.’ Het licht speelde een belangrijke rol in de tempel. Daar stond de zevenarmige lichtkandelaar opgesteld, de *menora*. In het boek Numeri lezen we: ‘Zeg tegen Aäron dat hij de lampen zo op de standaard zet dat het licht van alle zeven lampen naar voren valt’, dat wil zeggen gericht op de heilige ruimte (Numeri 8,2). Het beeld van het licht speelt vanaf de eerste tekst in de

Bijbel, het scheppingsgedicht, een belangrijke rol. Want van GOD gaat er licht uit, Hij is de schepper van het licht dat ons doet leven. In Psalm 18 (vers 29) lezen we: 'U bent het die mijn lamp doet schijnen, U verlicht mijn duisternis.' Het licht komt dus van GOD, het moet door ons heen gaan, en wij stralen het weer uit naar onze omgeving. Dat licht maakt ons open en vrij om het goede te doen. En de mensen die deze 'goede werken' zien, zullen er de Hemel om prijzen.

Jezus' woord over 'de goede werken' brengt ons naadloos bij de eerste lezing uit het boek Jesaja. Ook hier vinden we het beeld van het licht terug: het licht kan niet in ons wonen wanneer we niet bereid zijn ons brood te delen met wie honger heeft, wanneer we daklozen geen onderdak bieden, wanneer naakten door ons niet gekleed worden. Jesaja vat het samen met een heel mooi zinnetje: 'Keer u niet af van uw medemensen.' Er klinkt de oproep in door om begaan te zijn met de mensen om ons heen, om niet af te haken door te zeggen dat het toch allemaal niets uithaalt. En al doende, merken we dat juist deze daden van barmhartigheid ons bevrijden, ons genezen en ons op het spoor brengen van de Levende. Ook de tweede lezing uit de brief aan de gemeenschap van Jezusvolgelingen in Korinte past mooi bij de andere lezingen. Hoewel Paulus een sterke persoonlijkheid geweest moet zijn, heeft hij zich toch nooit willen laten gelden. Hij, die het Woord had ontvangen, wilde het ook doorgeven. En het is hem gelukt om het Woord van GOD op allerlei plaatsen die hem vreemd waren in goede aarde te laten vallen. Maar de kracht daartoe kwam niet van hem. Integendeel, toen hij in Korinte het evangelie verkondigde, voelde hij zich 'zwak, nerveus en angstig'. Dat mag voor ons een troostrijke gedachte zijn: om het licht dat van GOD komt door te geven, hoeven we geen uitzonderlijk begaafde mensen te zijn. Onze beperkingen hoeven geen hindernis te zijn. Integendeel!